

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

בפני כב' השופט פליקס גורודצקי

ת"ע 47250-04-16
ת"ע 63096-09-16

תובע פלוני
באמצעות ב"כ עוה"ד עודד נשר

נגד

נתבע אלמוני
באמצעות ב"כ עוה"ד גד טיכו ו/או עוה"ד ישי
שידלובסקי-אור

ת"ע 16637-03-15
ת"ע 13502-06-15

תובע אלמוני
באמצעות ב"כ עוה"ד גד טיכו ו/או עוה"ד ישי
שידלובסקי-אור

נגד

נתבע פלוני
באמצעות ב"כ עוה"ד עודד נשר

בעניין המנוח מ.ל.

פסק דין

לפניי הליכים משפטיים העוסקים בשתי צוואות המנוח מ.ל. ז"ל (להלן: "המנוח") :

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

1. צוואה בעדים מיום 00.00.2008 (להלן: "הצוואה הראשונה") במסגרתה ציווה המנוח, בין היתר, כדלהלן:

- את הזכויות בדירה שרכש בפרויקט "ברח" *** , *** (להלן: "הדירה בפרויקט ***") לשלושת ילדיו בחלקים שווים ראוי: סעיף 1 לצוואה הראשונה.

- את הזכויות בדירה ברחוב *** , *** (להלן: "הדירה") ציווה המנוח בחלקים שווים לכל נכדיו החיים שנה לאחר מותו. בנוסף ציין כי במקרה שבעבור שנה לאחר תאריך מותו, לא יהיה לבנו פלוני ילדים – יקבל פלוני חלק השווה לחלקם של שני נכדים ראוי: סעיף 2 (א) לצוואה הראשונה.

- בצוואה הראשונה נוסף סעיף, לפיו "צוואה או הוראה כתובה שיערכו על ידי בעתיד אשר לא יבטלו באופן ספציפי צוואה זו, לא ישפיעו על תוקף צוואה זו" ראוי: סעיף ד' לצוואה הראשונה.

2. צוואה בכתב יד מיום 00.00.2011 (להלן: "הצוואה השנייה"), במסגרתה ציווה המנוח זכויות בדירה לפלוני כדלהלן:

To [redacted]
OCT 28 2011
THE APARTMENT IN [redacted]
[redacted] IS FOR [redacted] IS FOR AFTER 120 YEARS

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

רקע עובדתי רלוונטי והצגת הצדדים

3. הצדדים להליכים משפטיים אלה הם אחים (שניים מילדיו של המנוח):

- מר אלמוני (מבקש קיום הצוואה הראשונה ומתנגד לקיום הצוואה השנייה).

- מר פלוני (מבקש קיום הצוואה השנייה ומתנגד לקיום הצוואה הראשונה).

(לשם הנוחות הצדדים ייקראו בשמותיהם הפרטיים, להלן: "פלוני" ו-"אלמוני").

4. המנוח היה נשוי לגב' י.ל. (להלן: "אשת המנוח") במשך 54 שנים ועד ליום פטירתו ונולדו להם שלושה ילדים: אלמוני, פלוני והגב' ו.ב. (להלן: "אחות הצדדים").

5. המנוח נפטר ביום 00.00.2014. מקום מושבו בעת פטירתו היה מדינת ***.

עיקר טענות הצדדים ביחס לצוואה הראשונה

עיקר טענות פלוני

6. כשלוש שנים לאחר חתימת הצוואה הראשונה – ביום 00.00.2011, ערך המנוח את הצוואה השנייה בכתב יד ובכך ביטל את הוראות הצוואה הראשונה הנוגעות לדירה. עפ"י הצוואה השנייה פלוני יורש את כל הזכויות בדירה.

7. הצוואה השנייה נערכה על ידי המנוח לפני פגישה משפחתית שהתקיימה ב*** עם עוה"ד ג. (להלן: "עוה"ד ג."). אשר טיפל בענייניו של המנוח בישראל. מסמך המקור של הצוואה השנייה נמסר לעוה"ד ג. בתום הפגישה על ידי אשת המנוח.

8. הצוואה השנייה כתובה כולה בכתב ידו של המנוח, נושאת תאריך וחתומה על ידו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

9. אלמוני צירף את הצוואה השנייה לבקשתו למתן צו קיום הצוואה הראשונה וטען בנוגע אליה
מספר טענות סותרות ומשוללות יסוד.
10. אלמוני נטל חלק משמעותי בעריכת הצוואה הראשונה. הצוואה הראשונה נוסחה במקור ע"י
עוה"ד ג. ונשלחה על ידו בדוא"ל לעוה"ד שטיפל בענייניו של המנוח *** (להלן: "עוה"ד ***").
11. אלמוני הוא זה שעדכן את עוה"ד *** כי הוא עתיד לקבל דוא"ל מישראל ובו צוואת המנוח.
12. מעורבותו והשפעתו של אלמוני נמשכו גם בעת עריכת הצוואה ***. אלמוני הוא זה שתיאם
את הפגישות עם עוה"ד *** אשר ערך את הצוואה הראשונה, הסיע את המנוח למשרדו של
עוה"ד *** ולקח חלק פעיל בפגישות בהן נדונה הצוואה, הביע דעתו, הציע הצעות והשפיע על
המנוח, תיאם את מועד חתימת המנוח על הצוואה הראשונה ונכח מעבר לדלת במועד חתימת
הצוואה הראשונה.
13. אלמוני הוא היחיד שהחזיק במקור של הצוואה הראשונה והיחיד מבני המשפחה שידע על
קיומה.
14. אלמוני ניסה לגרום לכך שהמנוח יערוך צוואה לטובת נכדיו ובכך ניסה להגדיל את חלקו
בירושה ולהדיר ממנה את פלוני. ניסיון זה צלח באופן חלקי כאשר בנוסח הסופי של הצוואה
הראשונה יוחס לפלוני "משקל" של שני נכדים אך עדיין לא מדובר בחלוקה שווה.
15. בשל ההשפעה של אלמוני על המנוח, אשתו מונתה בצוואה הראשונה כנאמנה על הזכויות
בדירה.
16. יש להורות כי היורשים של הדירה בפרויקט *** ושל כל יתרת רכושו של המנוח בישראל הם
פלוני ואחות הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

17. לחלופין יש להורות כי הזכויות בדירה יתחלקו באופן שכל אחד מארבעת ילדיה של אחות הצדדים יזכה ב $\frac{1}{6}$ מהזכויות בדירה ופלוני יזכה ב $\frac{2}{6}$ מהזכויות בדירה.

18. כמו כן יש להורות כי אשתו של אלמוני לא תשמש כנאמנה על הזכויות בדירה, שהרי נאמנותה נקבעה רק בשל ירושת חלק מהזכויות ע"י ילדיה.

עיקר טענות אלמוני

19. הצוואה הראשונה משקפת באופן בלעדי וחד משמעי את רצון המנוח ויש לדחות את ההתנגדות ולקיים את הצוואה הראשונה.

20. אין היגיון בטענותיו של פלוני בדבר השפעת אלמוני על המנוח, שכן בהתאם לצוואה הראשונה לא הוענק לאלמוני כל יתרון על פני פלוני. להיפך, פלוני הוא היחיד מבין שלושת ילדי המנוח שקיבל חלק השווה לחלקם של שני נכדים בדירה, זאת בנוסף לשליש מהזכויות שקיבל ביחד עם אלמוני ואחות הצדדים בדירה בפרויקט *** ב***.

21. ניכר כי הצוואה השנייה נכתבה "כלאחר יד": היא איננה כוללת מידע קוהרנטי ואיננה מנוסחת בתורת "ציווי" כנדרש.

22. לחלופין ולכל היותר, מדובר ב"צוואה סתומה" שבהתאם לסעיף 33 לחוק הירושה, תשכ"ח – 1968 (להלן: "חוק הירושה") והיא בטלה.

23. המנוח הבהיר בעשור האחרון לחייו, לא אחת, כי הוא מעוניין להשאיר נכס לנכדים בארץ ישראל, כדי שיזכרו אותו. מאחר שלפלוני לא היו ילדים המנוח התנה באופן מפורש כי אם לא ייוולדו לו ילדים עד לאחר שנה מפטירתו – יזכה פלוני באופן אישי לנתח השווה לחלקם של שני נכדים בדירה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

24. המנוח היה ידוע כיהודי הונגרי ישר-דרך, מן הסוג שלעיתים הודבק לגביו הכינוי "****",
שמשמעותו יהודי ישר דרך ומעט קשה עורף. כמו כן עברו של המנוח כניצול שואה וניסיון חייו
הפכו אותו לאדם בעל עמדות מוצקות שקשה מאוד (אם לא בלתי אפשרי) להסיתו מן הדרך
שבחר לעצמו. מכאן שהטענות כאילו היה בכוחו של אלמוני להשפיע כביכול על החלטותיו של
המנוח במועד עריכת הצוואה הראשונה מנוגדות לחלוטין למציאות.
25. המנוח עמד בקשרי ידידות עם עוה"ד ג. שסייע לו לעיתים בעניינים משפטיים. במסגרת יחסים
אלו נהג המנוח לשוחח עמו בנושאים שונים וביניהם בעניין חלוקת נכסיו בארץ לאחר פטירתו.
ככל הנראה עוה"ד ג. המליץ לערוך את הצוואה בישראל מפני שמדובר בנכסים שנמצאים
בישראל, אולם המנוח מסיבותיו החליט לפנות אל עוה"ד ב*** שבדיעבד התגלה כי אמינותו
מוטלת בספק ואף רישיונו כעו"ד נשלל ממנו בגין ניסיון שוחד.
26. במהלך חודש יוני 2007, ככל הנראה בעת ביקורו בישראל, הפקיד המנוח בידי עוה"ד ג. מכתב
מפורט, כתוב וחתום בכתב ידו ובו הוראות כלליות כיצד יש לחלק את נכסיו בישראל לאחר
פטירתו (להלן: "מכתב ההוראות").
27. במכתב ההוראות ביקש המנוח, בין היתר, כי עוה"ד ג. יכין נוסח של צוואה בהתאם להוראות
אלו, יעביר אותו לעוה"ד ב*** וציווה לחלק את נכסיו בישראל באופן כמעט זהה לאופן בו הוא
ציווה לחלקם בצוואה הראשונה.
28. בנוסח הסופי של הצוואה הראשונה הוספו גם ילדיה של אחות הצדדים (נכדי המנוח) ופלוני
כזוכים בזכויות בדירה וברור שהוספתם הקטינה את החלק מהעזבון שבו יזכו הנכדים של
המנוח.
29. לאלמוני לא הייתה השפעה על המנוח בנוגע לתוכן הצוואה והוא לא היה מעורב בעריכתה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

30. הצוואה הראשונה נחתמה ביום 00.00.2008 על ידי המנוח בנוכחות שלושה עדים במשרדו של עוה"ד ב***, המנוח והעדים אישרו תחת שבועה שהמנוח חתם על הצוואה מרצונו החופשי וחתם מתוך דעה צלולה ולא מתוך אילוץ או תחת השפעה בלתי הוגנת.
31. נוסח הצוואה הראשונה, תוכנה וציוויה השוויוני, מעידים עליה כי היא משקפת את רצון המנוח.
32. **בסעיף ד'** לצוואה הראשונה הורה המנוח, בין היתר, כי צוואה עתידית שלו שלא תבטל באופן ספציפי את הצוואה הראשונה – לא תשפיע על תוקף הצוואה הראשונה.
33. אלמוני ידע אודות קיומה של הצוואה הראשונה רק לאחר פטירת המנוח.
34. פלוני ידע אודות קיומה של הצוואה הראשונה ותוכנה מהמועד בו היא נחתמה. פלוני ואשת המנוח נפגשו עם עוה"ד מ*** פעמים רבות וניסו למנוע את מסירת הצוואה הראשונה לידי אלמוני ויתר הזוכים.
35. אלמוני לא נטל חלק פעיל בקשר שבין המנוח לבין עוה"ד ג., מעורבותו הסתכמה במסירת כתובת הדוא"ל של עוה"ד ב*** לעוה"ד ג.. לאלמוני לא הייתה היכרות עם עוה"ד ג. מעבר להיכרות שטחית בלבד כחבר של המנוח.
36. אלמוני לא היה מעורב בעריכת הצוואה הראשונה בארץ או ב***. הוא אינו זוכר שנעשה על ידו תיאום פגישה עם עוה"ד ב*** ומכל מקום ככל שהדבר נעשה היה זה לבקשת המנוח ומטעמים טכניים בלבד.
37. המנוח נהג להיעזר בבני המשפחה בעת שרצה להתנייד ברחבי העיר במסגרת עסקיו וענייניו האישיים.
38. המנוח הורה למנות את אשתו של אלמוני ואת אחות הצדדים כנאמנות על הדירה. מינוי זה לא זיכה את אלמוני ביתרון כלשהו והוא לא השפיע על המנוח בעניין זה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

39. לצוואה השנייה אין כל נפקות משפטית לעניין עיזבון המנוח והיא אינה משקפת את רצונו של המנוח בנוגע לעיזבון.
40. למיטב ידיעתו של אלמוני, הצוואה השנייה נמסרה לעוה"ד ג. ביום 00.00.2011 במהלך פגישה שהתקיימה ב*** בין משפחת המנוח לעוה"ד ג. וככל הנראה נכתבה זמן קצר לפני הפגישה. היא נמסרה בתוך מעטפה סגורה ועוה"ד ג. התבקש ע"י אשת המנוח שלא לפתוח את המעטפה עד שתסתיים הפגישה וכל בני המשפחה יעזבו את המקום.
41. המנוח לא היה צלול בדעתו ולא היה כשיר ליתן ציווי כלשהו במעמד הפגישה וכתובת הצוואה השנייה. אין כל ראיה באשר לכשירותו הפיסית והמנטלית של המנוח בעת כתיבת הצוואה השנייה.
42. המנוח היה תחת טיפול תרופתי אינטנסיבי, כולל תרופות מטשטשות, תשוש מאוד וישן מרבית שעות היממה, כך שלא ניתן לייחס כל משמעות לצוואה השנייה. בנוסף אשת המנוח לא הרשתה לאף אחד מבני המשפחה לשוחח עמו (מטעמים רפואיים) וניכר היה שהוא "שבר כלי" ושאינו מסוגל לקבל החלטות.
43. לאחר מסירת המעטפה, המנוח לא שוחח עם עוה"ד ג. אודות הצוואה השנייה ולא ביקש ממנו לשנות את הצוואה הקיימת בהתאם לצוואה השנייה. המנוח התעלם מקיומה של הצוואה השנייה ולא ביקש לבצע כל פעולה בנוגע אליה, כך שלמיטב הבנת כולם, המנוח לא התכוון להקנות לצוואה השנייה משמעות כלשהי ביחס לנכסיו בישראל או בכלל.
44. עוה"ד ג. לא טיפל בעריכת צוואה עבור המנוח אלא רק סייע בידו להעלות את הדברים על הכתב ולהעבירם לעוה"ד ב*** כדי שיערוך את הצוואה. לפיכך מסירת הצוואה השנייה לעוה"ד ג. ולא לעוה"ד ב*** מעידה כי לא הייתה לצוואה השנייה משמעות אופרטיבית מבחינת המנוח.
45. הצוואה השנייה נכתבה כתוצאה מלחצים קשים שהופעלו על המנוח מצד אשת המנוח ופלוני שלא אפשרו לאיש לגשת אל המנוח ולשוחח עמו באותה תקופה ועד לפטירתו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

46. פלוני לא עמד בנטל השכנוע להוכיח כי הצוואה השנייה מהווה "צוואה בכתב יד".

47. הצוואה השנייה לא נושאת כותרת "צוואה" וגם מכך ניתן ללמוד שהמנוח לא התכוון ליתן לה תוקף של צוואה.

48. נוסח הצוואה השנייה אינו ברור ולכל היותר עולה ממנו כי רק מחצית מהדירה מיועדת כביכול לפלוני. בנוסף היא מנוסחת באורח סתום ולמנוח אין כלל דירה ברח' ***.

עיקר טענות הצדדים ביחס לצוואה השנייה

49. במסגרת ההתנגדות לקיום הצוואה השנייה הוגש ע"י אלמוני כתב טענות זהה לכתב הטענות שהוגש בתגובה להתנגדות לקיום הצוואה הראשונה.

עיקר טענות פלוני

50. בנוסף לטענות שהועלו במסגרת ההתנגדות לקיום הצוואה הראשונה, הוסיף פלוני כי הצוואה השנייה היא צוואה לכל דבר, ברורה ומפורשת, והיא מייעדת את הדירה במלואה לפלוני. זה היה רצונו של המנוח והוא הביע אותו לא אחת לאורך השנים.

51. אשת המנוח נכחה בעת כתיבת הצוואה השנייה והיא יודעת ממקור ראשון על רצונו של המנוח להוריש את הדירה לפלוני. עמדת אשת המנוח – שאין לה כל אינטרס בתוצאות ההליך – שומטת את הקרקע תחת ההתנגדות לקיום הצוואה השנייה.

52. המנוח היה צלול ופעיל בהתאם לגילו, למד תורה עם ידיד מישראל באמצעות הטלפון, נפגש עם אחיו ז"ל והשתתף באירועים ושמחות, חתם על שיקים ומסמכי העברות בנקאיות לטובת אנשים שונים ובכללם אלמוני וילדיו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

53. לא נמנע מהמנוח לפגוש את בני המשפחה.

2

54. אלמוני הוא הנושא בנטל להוכיח את טענותיו בעניין מצבו הקוגניטיבי של המנוח.

4

55. הצוואה השנייה ברורה ומובנת מעבר לכל ספק. כוונת המנוח ברורה לחלוטין מהצוואה
ומהנסיבות והוא התכוון להוריש את הדירה לפלוני שהוא בן הזקונים שלו. מס' הבניין בו
נמצאת הדירה ב*** הוא *** , בית מספר ***.

8

9 **אופן בירור ההליכים**

10

56. תחילה יש לדון בתוקפה של צוואה השנייה, לאור הוראת ס' 36 (ב) לחוק הירושה לפיה "צוואה
חדשה, אף אם אין בה ביטול מפורש של צוואה קודמת, רואים אותה כמבטלת את הקודמת
במידה שהוראות הצוואה החדשה סותרות את הוראות הצוואה הקודמת, זולת אם אין בצוואה
החדשה אלא הוספה על האמור בצוואה הקודמת".

15

57. ככל שיוחלט כי הצוואה השנייה תקפה, יש לדון בהשפעתה על הצוואה הראשונה, בשים לב
לעובדה כי הצוואה השנייה מתייחסת לנכס אחד בלבד.

58. ככל שיוחלט כי הצוואה השנייה לא תקפה, יש לדון בטענת פלוני אודות המעורבות של אלמוני
בעריכת הצוואה הראשונה.

20

21 **דיון והכרעה**

22

23 **דיון בצוואה השנייה**

24

59. גם אם אדחה את כל הטענות של אלמוני שנטענו בקשר לצוואה השנייה כגון: טענה בקשר
למצבו הקוגניטיבי של המנוח שלא הוכחה כנדרש באמצעות חוות דעת רפואית ראוי: ע"א
472/81 קצין התשלומים נ' אברג'יל פ"ד לז' (2) 785; רע"א (נצ') 15-05-4662 פל. נ' אבו יונס
ואח' (6.5.2015) [פורסם בנבו]; רע"א 1023/16 פל. נ' מדינת ישראל – משרד הבריאות

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני

ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני

ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

1 כי הצוואה השנייה היא "צוואה סתומה" ונעשתה "כלאחר יד", כי
2 הצוואה השנייה לא כוללת הוראת ציווי, וכי הצוואה השנייה "מזכה" את פלוני במחצית הדירה
3 בלבד וכי היא לא מבטלת את הצוואה הראשונה באופן מפורש – עדיין המסקנה היחידה אשר
4 עולה מכל התשתית העובדתית והראייתית היא כי לא ניתן לראות בצוואה השנייה צוואה, וזאת
5 על אף שהיא עומדת בכל הדרישות הצורניות בהתאם לס' 19 לחוק הירושה.

6
7 60. בע"א 7735/02 עזבון המנוח ניסים אלבז ז"ל ואח' נ' יהושע ישועה אוהל פז ואח',
8 פ"ד נח (1) 161, 165 הבהיר בית המשפט העליון כי:

9
10 "הצוואה היא מסמך מיוחד במינו. היא מסמך משפטי, אך מסמך זה אינו
11 חסר נשמה. הוא כמו מכתב אישי אחרון, ביטוי של משאלות, אהבות,
12 רגשות, ואף חשבונות, היוצאים ממעמקי לבו של אדם המהרהר במותו
13 ובמה שיקרה אחרי מותו... כאן מונח לפנינו דף נייר שבתוכו גלומים דבריו
14 של המנוח, ואנו, שמצווה עלינו לקיים את דבר המת, עלינו לשמוע את קולו,
15 להבין את דבריו ולהטות אוזן לבנות הקול המשתמעות מתוך דבריו"

16
17 61. עוד הובהר כי:

18
19 "הצוואה אינה נייר משפטי מת. אין היא גם יצור חנוט ומאובן. היא
20 מדברת. היא מספרת. יש לה צורה ותוכן חיים. היא מגלה את נבכי נפשו
21 העמוקים ביותר של האדם" (ש.ז. חשין, דמויות מבית המשפט, מסדה,
22 תשי"ג, עמ' 147) "ראו: ת"ע 3180/09 (27.12.12) [פורסם בנבו].

23
24 62. במקרה שלפניי לא הייתה מחלוקת כי המנוח ערך 4 צוואות לפחות ראו: פרוט' עמ' 31 ש' 2.

25
26 63. מהתשתית הראייתית אשר הונחה בהליך זה לא קיים מידע באשר לאופן עריכת כלל הצוואות
27 שערך המנוח. יחד עם זאת קיים מידע ברור באשר לאופן עריכת הצוואה הראשונה.
28

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

64. הצוואה הראשונה נערכה בשנת 2008. כבר בשנת 2007 – דהיינו כשנה לפני עריכת הצוואה הראשונה – פנה המנוח לעוה"ד ג., עורך הדין ייצג את המנוח משנת 1990 ועד לפטירתו **ראו: פרוט' עמ' 19 ש' 9-7, עמ' 20 ש' 5-6** בעניין הצוואה **ראו: פרוט' עמ' 19 ש' 9, ש' 12**.
65. במעמד הפניה לעוה"ד ג., המנוח מסר לו מכתב הוראות לצורך עריכת הצוואה הראשונה **ראו: פרוט' עמ' 12 ש' 31-32, עמ' 19 ש' 12-13, ש' 20-21**.
66. בין עוה"ד ג. לבין המנוח התקיים שיח משמעותי סביב נושא הצוואה ותוכנה, שיח אשר כלל, בין היתר, את המלצת עוה"ד ג. ביחס לתוכנה של הצוואה הראשונה, לרבות המלצה שלא להדיר את פלוני מהדירה **ראו: פרוט' 19, עמ' 24 ש' 33**.
67. רק לאחר שיח זה ערך עוה"ד ג. את הצוואה הראשונה ושלח אותה לעוה"ד *** **ראו: פרוט' עמ' 19 ש' 35-36**.
68. הצוואה הראשונה נחתמה על ידי המנוח ב*** והיא אומתה ע"י שלושה עדים.
69. המחשבה שהשקיע המנוח בעריכת הצוואה הראשונה, התכנון המוקדם ומתן הוראות ברורות לעריכתה, נטילת יעוץ משפטי ואופן עריכת הצוואה הראשונה, מלמדים על החשיבות שהעניק המנוח ל"מוסד הצוואה".
70. בתוך כך, קשה לקבל מצב בו המנוח עורך צוואה בסתר ו"בחדרי חדרים" **ראו: פרוט' עמ' 41 ש' 15-18, ש' 24-25**, תוך שהוא מוסר אותה לעוה"ד ג. באמצעות אשתו, במעטפה סגורה **ראו: פרוט' עמ' 21 ש' 2** תוך דרישה שלא לפתוח את המעטפה **ראו: פרוט' עמ' 7 ש' 28-29, עמ' 31 ש' 31-32**.
71. לאחר מסירת המעטפה, המנוח לא פנה לעוה"ד ג. **ראו: עמ' 21 ש' 16-18** בעניין הצוואה השנייה וזאת על אף שלא היה כל קושי לערוך צוואה אחרת, אשר משנה או מבטלת את הצוואה הראשונה **ראו: פרוט' 21 ש' 12-13**.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
 - 24
 - 25
 - 26
 - 27
 - 28
72. לפיכך, גם אם הייתי מקבל את הטענה כי המנוח התכוון להוריש את הדירה לפלוני **ראו: פרוט'**
עמ' 36 ש' 11-7 הרי שרצונו לא הבשיל לכדי עשיית מסמך צוואה מחייב.
73. הדבר נלמד גם מעדות אשת המנוח – שהייתה נשואה למנוח 54 שנים **ראו: פרוט' עמ' 35 ש' 32-33** – ואשר העידה כי במעמד מסירת הצוואה השנייה לעוה"ד ג., ביקשה ממנו לדאוג טוב
לענייני המנוח **ראו: פרוט' עמ' 36 ש' 16, עמ' 43 ש' 1**. המשמעות של בקשה זו הינה כי הצוואה
השנייה היא, לכל היותר, "חומר גלם" ולא צוואה מוגמרת.
74. למסקנה זו ניתן להגיע גם בשל העובדה כי בחלקה העליון של הצוואה השנייה נכתב בשפה
האנגלית **To *** (ל*** ג. - פ.ג.)**.
75. חיזוק נוסף למסקנה זו נלמד מההתייחסות של עוה"ד ג. לצוואה השנייה ומבחינתו היא
"קשקוש אחד גדול" **ראו: פרוט' עמ' 21 ש' 10 ראו גם: פרוט' עמ' 7 ש' 31-30** ולא מסמך
משפטי מחייב.
76. בנוסף, הצוואה השנייה לא הוכתרה כצוואה.
77. **בת"ע (י-ם) 25797-12-15 ז.ק.ק נ' ג.ס, [פורסם בנבו] פסקה 62 (19.12.2018)** קבעתי –
וקביעה זו נכונה גם למקרה זה שלפניי - כי על אף שלא כותרת המסמך מקנה למסמך את
מעמדו, אלא טיבו ותוכנו, כשמדובר בצוואה, קימת חשיבות לקיומה של הכותרת "ראו גם:
ת"ע 54370-06-17 ש. ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח' (23.10.2019) [פורסם בנבו].
78. למסקנה זו הגעתי לאור פסיקת בית המשפט העליון בע"א 1978/05 **קרביס נ' קרביס**
(10.1.2007) [פורסם בנבו] בו הובע חשש מפני מצב בו מסמכים אישיים ולא רשמיים של מנוח
יוכרו כצוואות וצוין כי לעיתים לא ברור אם אותן תרשומות אישיות שכתב מנוח בינו לבין
עצמו, הגיעו לדרגה של צוואה ממש או שמא הן בגדר בקשה והבעת משאלה גרידא.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

79. לאור כל האמור לעיל, לא השתכנעתי כי הצוואה השנייה היא צוואתו של המנוח ויאל לו, לבית המשפט, להעמיד עצמו במצב בו הוא עורך צוואה חדשה למוריש "ראו: ע"א 1900/96 טלמצ'יו נ' האפוטרופוס הכללי פ"ד נג (2) 817, 834; ת"ע 13891-01-14 ג' ואח' נ' א' ואח' (31.1.2018) [פורסם בנבו].

80. התוצאה היא כי אני דוחה את הבקשה לצו קיום הצוואה השנייה.

דיון בצוואה הראשונה

81. משקבעתי כי דינה של הבקשה לצו קיום הצוואה השנייה להידחות, יש לבחון את טענות פלוני ביחס לצוואה הראשונה.

82. מכלל העילות לפסלות צוואה "מיוחסת" לאלמוני עילת של נטילת חלק בעריכת הצוואה הראשונה. בתוך כך נטען, בין היתר, כי:

- אלמוני עדכן את עוה"ד ב*** כי הוא עתיד לקבל דוא"ל מישראל ובו צוואת המנוח;

- אלמוני הוא בעל קשרים קודמים עם עוה"ד ג.;

- אלמוני תיאם את הפגישות עם עוה"ד ב*** וקבע מועד לעריכת הצוואה הראשונה;

- אלמוני הסיע את המנוח למשרדו של עוה"ד ב***;

- אלמוני השתתף בפגישות בהן נדונה הצוואה הראשונה;

- אלמוני קיבל לידו את המקור של הצוואה הראשונה והוא היחיד שהחזיק במקור זה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

83. לאחר עיון במלוא התשתית הראייתית, לא התרשמתי כי אלמוני נטל חלק בעריכת הצוואה הראשונה באופן בו מעורבותו מצדיקה את פסלות הצוואה הראשונה.

84. **סעיף 35 לחוק הירושה** קובע כדלקמן:

"הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה – בטלה"

85. ההלכה הפסוקה היא כי לאור תוצאותיו הקשות של הסעיף, יש ליתן לו פרשנות דווקנית ומצמצמת ראו: ע"א 529/69 רוזנהויזר נ' כהן, פ"ד כד (2) 93; ת"ע 15863-08-19 (11.8.2021) [פורסם בנבו].

86. על יסוד הלכה זו יש לבחון את התשתית הראייתית.

87. אלמוני הכחיש בחקירתו כי פנה לעוה"ד ג. כדי שיערוך את הצוואה הראשונה והכחיש כל מעורבות בעריכתה ראו: פרוט' עמ' 12 ש' 15-22, עמ' 17 ש' 29-30. גרסתו זו של אלמוני לא נסתרה על ידי פלוני.

88. להפך, גרסתו של אלמוני כי הוא לא היה מעורב בעריכת הצוואה הראשונה מצאה תמיכה בעדותו של עוה"ד ג. שהעיד כי איש לא היה מעורב בעריכת הצוואה וכי זה היה "ביני לבינו" ראו: פרוט' עמ' 20 ש' 12-13.

89. עוה"ד ג. אף חידד כי "אלמוני לא היה קשור בכלל עם עריכת הצוואה" ראו: פרוט' עמ' 24 ש' 33.

90. למעשה די בעדויות אלה שלא נסתרו על ידי פלוני כדי לקבוע כי אלמוני לא נטל חלק בעריכת הצוואה ובבחינת למעלה מן הצורך אתיחס לטענות הנוספות של פלוני.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

91. הטענה כי אלמוני קיים מגעים עם עוה"ד ג. ועם עוה"ד ב*** אין בה כדי להוביל למסקנה כי אלמוני היה מעורב בעריכת הצוואה. נקבע בע"א 6496/98 בוטו נ' בוטו, נד 19 (1) כי פעולת שליחות עבור מצווה הנוגעת לעריכת צוואה, כגון התקשרות עם עורך דין בנוגע לעריכתה, או שיחות עם המצווה, אינן נכנסות לגדרו של סעיף 35 לחוק הירושה ואו גם: ת"ע 18-07-2018-62510 (פורסם בנבו). (27.4.2021).

92. הטענה כי אלמוני היה בקשרים קודמים עם עוה"ד ג. אין בה כדי להוביל למסקנה כי אלמוני היה מעורב בעריכת הצוואה. בת"ע (מחוזי י-ם) 992/95 דיל נ' מונטילו (6.10.1997) [פורסם בנבו] נקבע כי קרבת בן משפחת המנוח לעורך דין ומסירת פרטים לצורך עריכת הצוואה אין בכך כדי לפסול את הצוואה.

93. הטענה כי אלמוני הודיע לעוה"ד ב*** כי הצוואה הראשונה בדרכה אליו אין בה כדי להוביל למסקנה כי אלמוני היה מעורב בעריכת הצוואה. בעמ"ש (מרכז) 60984-12-16 פלונית נ' אלמונית (29.3.2018) [פורסם בנבו] נקבע כי מסירת פרטים לעורך הצוואה על ידי בנה של הנהנית על פי הצוואה, אינה עולה כדי מעורבות בצוואה.

94. הטענה כי אלמוני הסיע את המנוח לעוה"ד ב*** אין בה כדי להוביל למסקנה כי אלמוני היה מעורב בעריכת הצוואה. בת"ע (נצרת) 1270/05 אלמוני נ' פלוני (12.7.2012) [פורסם בנבו] נקבע כי הסעת מנוחה לעו"ד שערך את הצוואה אינה עולה כדי מעורבות בצוואה.

95. אלמוני גם לא נכח במשרדו של עוה"ד ב*** במעמד חתימת המנוח על הצוואה הראשונה ואו: פרוט' עמ' 18 ש' 3-4.

96. הטענה כי אלמוני קיבל את המקור של הצוואה הראשונה אין בה כדי להוביל למסקנה כי אלמוני היה מעורב בעריכתה. עוה"ד ג. העיד כי מקור הצוואה נמסר לאלמוני בנסיבות בהן הוא ביקש להגיש בקשה לצו קיום צוואה ואו: פרוט' עמ' 24 ש' 7-9.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 אוקטובר 2021

ת"ע 47250-04-16 פלוני נ' אלמוני
ת"ע 13502-06-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 16637-03-15 אלמוני נ' פלוני
ת"ע 63096-09-16 פלוני נ' אלמוני

97. בנוסף, יש לקבל את טענת אלמוני כי לו היה נוטל חלק בעריכת הצוואה הראשונה היה מבקש מהמנוח להשאיר לו מנת ירושה גדולה יותר **ראו: פרוט' עמ' 14 ש' 23-17**. העובדה כי הצוואה הראשונה היא צוואה המחלקת את הירושה באופן שוויוני בין היורשים מחזקת את הרושם כי אלמוני לא נטל חלק בעריכת הצוואה הראשונה.

98. לאור כל האמור לעיל אני קובע כי לא הוכחה מעורבותו של אלמוני בעריכת הצוואה הראשונה ואני מורה על קיומה.

הוראות אופרטיביות

99. ההתנגדות ביחס לצוואה השנייה מתקבלת ואני מורה על דחיית הבקשה.

100. ההתנגדות ביחס לצוואה הראשונה נדחית ואני מורה על קיומה. צו קיום צוואה, בצירוף הצוואה הראשונה יוגש לחתימתי על יד ב"כ אלמוני בתוך 10 ימים.

101. לאור התוצאה, פלוני יישא בהוצאות משפט בסך של 70,000 ₪.

102. **המזכירות תסגור את כל ההליכים הפתוחים בעניינם של הצדדים.**

103. אני מתיר את פרסום פסק הדין, לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ט חשוון תשפ"ב, 25 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.

פליקס גורודצקי, שופט